

ČETIRI VATRE

Maksimilijan Vetus

Blagi odsjaj djeteta
na majčinim grudima —
vatra ognjišta
uz koju lari i penati bdiju
čuvajući aureolu obitelji;
kad umorna mati
izide predvečer iz svoje
kućice,
toplota sunčeva zapada
tako je jarka
da se ko žarki ilinštak
pije ta metafizika
sunčeva zalaza.

Tko je od te vatre sjajniji,
mislili smo u djetinjstvu
dok nam nije bila pridana
duhovna žara,
ali sada još govorim
o ovoj prvoj vatri naravi
sunca, naravi čovjekove;
mislili smo također
da s odsjajem sunca sve se konča;

kaže legenda, međutim,
da je Dioklecijan svake večeri
bio nošen od slugu uz misterioznu povorku
južnim puteljcima Marjana
do malog Dijanina hrama
da promatra boga-sunce.

Tako se dogodila dramatika
kakve neće biti do Sudnjeg dana:
uz ponosni rimski orao
sagne se Spasiteljev križ.

Dok je prva vatra zemljina
druge tri vatre su s onu
stranu sfera:
čistilište, pakao i raj;
dviije će se ugasiti,
druge dvije ostaju.

A sada pili smo tu euharistijsku
vatrau, kao blagi melem uz rane,
kao u utjesi bez utjehe,

kao umirući što ne umiremo
ne znajući, ne htijući.
Spasilac je bio tu više od majke.
Tako nam je uz radost
bilo dano da napredujemo
iz boli u bol,
iz studeni u studen;
nismo ni zapažali da je vatra
postajala sve jača,
ali ona i najnezatnija
bila je spasilačka.

Mistika kaže da čistilište
možemo već doživjeti i na zemlji.

Treća vatra bila je iz rajskih
krugova.
I možda su samo andeoske putanje
naviještale naš spasonosni prolaz.

Da, tada ćemo iz svjetla u svjetlo
na trajno preobraženje
silaziti i uzlaziti
uza sve jasnije zrenje,
uz gledanje onoga koji JEST.

Tako je sinonim postojanja
postala vatra, kao zublja, kao
duh, kao plamen, kao iskrica,
ona je uvijek djelujuća;
kao žar ljubavi,
kao ametist
koji sjaji i sjaj svoj ne gubi —
ta vatra, koja sve prožima,
sve pretvara u pepeo,
samo ne može ljudsko tijelo
da sagori.

Ona ga miomirisima dariva
i pretvara u Ljepotu kakvu ne možemo
ni zamisliti.

O četvrtoj vatri ne bih ni govorio.
Da, znamo, da je to mučnina
i tjeskoba i vječni mrak —
pakaao, koji peče; a vatru svoju
ne stišava već povećava
besmrtnost zla
uz tjeskobu, koju tišti
bol za izgubljenim Bogom.